

ידיעות

פערמער צייטונג

דיעות בלאט ערישטיג
די ימים אל וואכענטליך
קאנטא. מיטטייל. אונד הייטאט
האר קאסטע
אר סערערייב-אונגארן
נאכערמיט 8 טולרן קאסט. ווע.
האלבמיטאג 4 טולרן קאסט. ווע.
פינטליכטיג 2 טולרן קאסט. ווע.

אויף די יעצט צייטונג קאנטן טאגן
יעדן טאג
פרעסערעקטן
אונד דער פרעסערעקטן-הייטאט
בערינגט מיט דער פערמער צייטונג
דערמאן בלאטעס.

Nr. 16 יעדנעצהנטער יארהונג Budapest, 6. Feber 1885.

ביא פראני כארון.

דאס אינאיינעם אבנעארדענטעלעכע האט
אום וואפע דיעזער וואכע 4 זיינער מיטגלידער דען
גריכטען אויסגעליעפערט. דער איינע ווירד זיך
זיגען איינער נאנט געשטיגער פערברעכען צו זיך.
אנווארטען האבען דער צווייטע האט נאך עכטער
בעשטיאנעראט מיט דעם שאקטען אין דער האנד
איינען האלען פערטרעטער דעם שטאמעס לע.
בענטשארדערליך בעדהאט. ווייל דער זיינע
פליכט אויסאבעט אונד דעם געזעצע געלויבט
פערשאלטשן וואלשטן דער דריטע פערטייל זיך
אויף אפגעער שטאמעס אן דא פערזאן איינעם
עהרנדיגען גרויסן. אהרשטיגט אונד אונד שטימע
איהן אין דען קאסט. דער פערטע ענדליך וויהלמע
געען איינע קאלעססאן. עשטעטעטע דא עהרע
אינעלענער אונד פארטע איינע שראכע, וויא זיא
געמינער אונד געללאזט זעלבסט אן דען אל-
לער געהייסען קנישען ניכט געהאט ווירד.
אויט עס ניכט בעזייגענד. דאס אלע 4
אייסגעליעפטען איינער איינעצן פארטיא אננע-
האדען איינער פארטיא. דא איס אנגעען אים 15
מיטגלידערען בעשטעהט פון 440 אבנעארדענטען
זינד 7 דען גריכטען אויסגעליעפטע. 2 האבען זיך
געללאזט אונד איינער דיענעט אלס ענטווארנט
ביא איינעם דויעלע אנגעליעפטען אלזא, דא
איהרער עהרע דורכאויס קיינע אבכוין מהין. דיעזע
דרייא געהאדען אבער דען אדערען פארטייען אן 4
אויטגען וועגען געמינער פארדענען אויסגעליעפטע
אונד דיעזע געהאדען דער אנטעמטעטע ארטיא
אן ניכט וויהלמע און געלעגענעס ליכט אויף
דיעזע באנדע אלס דיעזע שטאטאבע קלינגט
עס ניכט וויא ביסענדער שאפט, דאס געהאדען
דיעזע פארטיא זיך אלס אנטאללערהער איי-
הונגען דאס געהאדען ויא אנטאללערהער פון
הערהעכטהייט דער זייען שפיעכען אונד פארט-
וואהרע פון דאס האדען אונד נישטן זעלבען פערדי-
גען. דאך ניכט דאסאן וואלען וויר דיעסטאל
שפיעכען זאנערען פון דער אנגעליענעהייט
וערעס גלייבענטענאסטען, דעם הייסטאטאבע.
ארדענטען פראני כארון, דער אלס
דאיינע דעם אימנוטאטאסישעסעסעס ביא
דיעזען אויסגעליעפטען פארדענען איינע איי-
גענטהעליכע האלע געשפיעלט האט.

אויסשטעסען דען אנמראג שטעלל-
טען, מאריטא נייט אויסגעליעפטער, פארבוסקן
אבער, דער רעפערענט דעם אויסשטעסעס, פליגט
זיך דיעזעם בעשלוסטע ניכט. אונד שטעלמע אים
דיעזע איינען איינען אנטראג, מאריטא יא
אייס צו זיך און ער. אנטקוירדער ווייע
נאחם דאס וויר ניכט דען אנטראג דער מארי-
טא דעם אויסשטעסעס. זאנערען בעשלאסס אים
זיינע פארבוסקס, מאריטא יא אויסגעליעפטער.
דאס וויר דאס אלזאן אבער דען וויללען
כארוניס דא אויסגעליעפטע וויהלען
דען אנטעמטעטען בעשלאססען (1) -
אין דער פארטייען נומער אונזערעם בלאט.
טעס האבען וויר דיעזען פראגנאט מיטגעטהילט,
אויס אבער איינע דיעזען ארטיאליעס איבער דאס
פארדענען כארוניס ענטהאלטען וויר וואלשטען דאס
ניכט מהין, פערפאר וויר ביא דעם העררן אבער.
ארדענטען זעלבסט אנטעפלאגט אונד פון איהם
זעלבסט אויפלאזונג אבער זיין פארדענען ער-
האלטען האבען. דיעס אויט הייסט געשעהן אונד
אויס פארדענען. מהילע איד דען פערעהמען לע.
זיערען דען ווענטגליכסטען טהיל מינער אינטער.
העזונט מיט דעם העררן אבנעארדענטען מיט.

אונד בעלידיגס ווערדען! ניכט דאס אויט דא
הייפטאבע, דאס דער בעלידיגער איינע נאמען
גענעט, זאנערען, דאס ער דענעניגען, דען ער בע-
לידיגט, קענען לייך מאכען וועגן יעמאנד אוי-
גען שאנדארטיקעל שרייבען ווירד געגען איינען
מאן, דער פון איינעם ראכטער אבשטאמט
אונד הייסט אים אונגארשען אבנעארדענטע וויר
אלס דער פארדענט דעם אימנוטאטאסישעסעס
פונדירט. ווירד יעדער ווייסען, דאס איך געמינט
בין, מראצטעס מין נאמען ניכט גענאנגט אויט.
דאס ווארען דא בעדענקען, דא איך געגען דען
בעשלוסט פארנעבראכט האבען. פארבוסקן מאכטע
מינע אנוכטען צו דען זיינען אונד שטעלמע
אויס ווייען איינע סעפאראטיאטאטאט. דער וויר דא
ווייסען, אויך אנגענאסטען ווארדען. ביא דער אב-
שטימטע אבער וואר איך ניכט ציגענען. אונד עס
אויט ניכט וואר, וואס אין איינען בלאטסטרען גע-
שטארדען, דאס איך געגען דא אויסגעליעפטע ווע-
שטימט האטען.

אויך דאך איך דיעזע אהרע ערקלארונג
פערשענליכען?

כארוני: אויך ביטטע ויא זאנאר דארום: עס
ווארע מיר זעהר ליד, וועגן זיך מינע גלייבענטע-
נאסטען אונד בעזאנדרעס מינע יודישען וואהלער
איינע פאלטע מינע פון מיר אלס יודען
בילדען מאכטען, ויא אהר בלאטט שיינט מיר גע-
ראדע אס געאיינעטעטען פיר איינע זאלע ער-
קלארונג, אונד בין איהנען דעסחאלב אויפריכטיג
האנק שרייבן, דאס ויא מיר איינע ווכט האבען.

אויך: ווערדען אויך הער אבנעארדענטער
אין דער דעבאטע איבער דא רעפארם דעם אבער-
הייזעס דאס ווארט עיגנליכען?

כארוני: אויך ווערדען עס מיססען דען שאן
ווערדען שטעמטען לויט, דאס ויא פערטרעטער דער
יודישען קאלעססאן אויס אבערהייט קיינעלויב-
זייען האבען איינע יודישע אויסאנאמע עקסמיסירט
ניכט, פאללדיך קאנן יעמאנד אונד פערטריטער
דער קאלעססאן בעזאנדרע ווערדען, וועגן און
לאנגער אבכטער. אדער אין אונזערעם אבערהייט
דער אונגארשען ווערעהייט עקסמיסירען מאכטע,
און ווארע דיעזער דער נאטורליכע פערטרעטער,
און אבער וויר וויר הייסט איינע וויכטע זינד, אונד
פארדינט אונד אהנע איינע אונגארן, דאס ויא דער
פארטריטער פון שאר-באנדרא און געמינענע-
העלענעוויטען זיערליכע אויסארטאט אויט, ויא
דער פארטריטער פון בודאפעסט אונד דער רב-
בער פון פעעל אין רעליגיאון פראגען עכענא
זיין איינער בישאף אונד זיין איינער פאפט
אויט ויא דער ראכטער פון פריעסבורג, אונד
אליבען אימשיטאנען, מאן יעמאנד דער זינט גע-
וואהלט, זאנערען גענאנגט וויר, ויר זיך זעלבסט
פערטריטער, דאס ויא ניכט אבער דא ווערעהייט
דעם לאנדעס. דיעזע אנוכט, ניכטעס יעדנעפאלס
איינע געויסעס בערעכטען אונד ער דעם געזע-
ווערדען דער געוועלבען מיט אלעזע געמינע-
הייט ענטענענטערטען, דען דיעזע אנוכט צור
געלעגט גיינען צו לאסטען בעדישע זאפילע,
אלס יעמאנדעס אונזעס מהין, אינפאל דאס, ויא
ווייל אהר איך שאן אין אנדערעס אונד עכטע גע-
שעהן אויט וויר דער אונגארשען ווערעהייט בין-
הער דא אויסאנאמע ניכט געגענען ווארדען, זאל
זיא יעמאנד דער דעם איינע וויכטע דעם אנט-
טעמטען מאריטא יא דעם פערפאכטע איינע ארטיקעלס
דען דעם ניכט אונטערשריבען האט. בעשטעט

אויך: קיין פערטריטער מענט ווירד פון איה-
גען הערר אבנעארדענטער געהלאנגען, דאס ויא
אויס פארדענט דעם אימנוטאטאסישעסעסעס
און וויהלענען אנטעמטעטע פארטייען ווערדען
זאלען, דאס ויא אבער אלס ווע דען אנטעמט-
טען ניכט געוויינטער וויר מיססען, אלס אהרע ביסט-
ליכען קאללענען, אום אים אויך עהרע פערטריטע
מענט איינעוועהן, וואס האט זיך פראצעסעס בע-
וואגען דען אנטעמטעטען מאריטא זא ווארם אין
שטיין צו געהען? דען אראויס-געשענער בע-
צורק האבען אויך ווערעהייט פיר דען יודען
פראני כארון בערלין. פיר דען ווען
האבען אויך אלעל העבעל אין בעוועגונג געזעצט,
אונד מינע דארטען גלייבענטענאסטען הערר
אבנעארדענטער האבען זיא אלס יודען געוואהלט
כארוני: אויך קאנטען ויא פראגען, ויא זיא זיך
עס דענן ערקלארען, דאס דאס אנטעמטעטען
אויסגעליעפטע ווארדען? אונד אב זיא דען גליי-
בען, דאס דעם געשעהן ווארען, וועגן און דעם
אויסשטעסען נאך דער פריערען ניכט הערשען
מאכטע? - דאך איד ווילל דיעזע אויף אהרע
פראגע אנטווארטען, אלס איך צום פארדענטען
דעם אויסשטעסעס געוואהלט ווארען, האבען אויך
דאס מאריטא אישע אנגעליענעהייט פון פריערען
פראדענטען, דעוידער גאטאן, דער צום שטאטסי-
סקרעטאר ערנאנט ווארדען אויט, בערייס אלס
אביגען שולעסען אביגען ערנאנטען.
דאס אנגעליענעהייט פון זייער פעהראדענען
לאסטען, דאס קאנטען אויך ניכט, אים רוקיכט פיר
דען פריערען פראדענטען, אויך מיסטע אלזא דען
אנטראג צו דעם זיינען מאכען אונד דאס אונטער-
שרייען אויך ערקלארען אבער, אהר איך אלס
יוריסט דאס מאריטא יא מיט וועלכער דא מאיא-
הייט דעם אויסשטעסעס דא אויסגעליעפטע פער-
וויינטע, לאכערליך פינדען עס הייסט דא נאם-
ליך, דאס מאריטא יא ווערדען שאנדירטע דא
פערפאכטער איינע פלאקאטס בעשטעטע, נאמען
אבער ניכט גענאנט האבען, דא אויף יענעס פלא-
קאט אין נאמען גאר ניכט אונטערשריבען וואר:
דעמאך דארף דער פערפאכטער איינע ארטיקעלס
דען דעם ניכט אונטערשריבען האט. בעשטעט

אויף דעם נעביעסע דער רעפארמען אינטערנאַטאַנע
האַט, אונד אירע נעביעסעס דיא פּאַלעסטינעס
אינטערנאַטאַנע דער אנטרואווען געוועזענע
העברעאישערען. נאַטאַנאַלע זענען קאַלאַנאַל
ניכט שרייבט פּאַר שרייבט צוריקווייכען ווירד, וויא ער
דאס ביא רעדער וויסנדיגע רעפּאַרע צו טרוק
פּאַלעסטינעס אונד אירע דעם געוועזענע אנטרואווען
פּאַררעפּאַרעסעס פּאַלעסטינעס מאכען לאסען ווירד.
דען שווערסטען קאַסעס ווירד טיפּ ערסט אים
אבערהויבט צו בעשערען האבען זא שויער, דאס
עס היינט נאך נעמאנד צו זאגען פּאַרמאַ, אבער
דער נעוועזענע אנטרואווען איז ווירד פּאַרמאַ
אבערהויבט ניכט נאַטאַנאַל ווי ער ווירד, אים
אבערהויבט ענטפּערען ווירד דערענעבן אים העלפּנס-
טען פּאַר דען אנטרואווען בעקאַמפּע ווירד
אבער איר דען לעבליכע פאַרטייל ווירד אנטרואווען
איינצווייגענעסטען האמפּפּער איר דען קאַמפּע זען.
דען שאן עמציג ערשט מאנע פּאַר דער רעפּאַרע,
האַבען איר 33 רעדער פּאַרמאַרען לאסען: 9 פּאַר
דען נעוועזענע אנטרואווען 14 זענען דעוועלענע
אונטער רעדער לעבעדיגע בעפּערען זיך אנט-
טעמיען: נעזא אנטאַ, באראן אנטרואווען, פּאַר
טשוו, אנטאַ ווארטא אונד פּאַרמאַ האט.

ד י א י ס נ ע ל י פ ע ר ט ע
נ א ט י ט ע מ י ט ע (1) דעווען ווירד פּאַר דיא
אנטרואווען איינע ענטפּערען אונטערלעבט: שאן
אי דער פּאַרמאַרען ניכטער מעלדעטען ווירד,
דאס דאס אנטרואווען עטווא נעזא אנטאַ דעם
ניכטער ווארטע קייטאנע אונטער איינעלעכע
האַט, (נעבענדיא בעטערען ווירד, דאס אינזער
באַמט דאס ערשטע ווארט, וועלכעס דערענעבן ערשט
ריכטיגע, דיא אבערהויבט ערשטע ערשטע ערשט
אויס א ארט, אין אינזערעס באמט אבער איינע
דיא נאכריכט שאן אויס א ארט נעדרט געווען)
אין דעוועלענע זענען ווארטע איר דער בע-
שלוס פּאַרמאַ, אינאן שימאַ דעם פּאַרמאַרען
קייטאנע אונטער איינעלעכע (דער הער א-
נעדרטע דעם האט נאמליך אים פּאַרמאַרען נאך
איר דער נאכטענדיגע דען געווען דער רופּעכט
אין פּאַרמאַרען איר אפּענער שטאַט אנטע,
נישטע אונד בלויס: פּאַרמאַרען: טיפּ פּאַרמאַ
ווארטע בעקאַנטליך ווער האווא אונד מאנטיא
איינעלעכע ווארטע, דיא איינעלעכע ווע
זען לעבליכע אונד אונד איינעלעכע דעפּאַל
אונטערען ווירד אונד אונד דען דיא פּאַרמאַרען
אנדערען ניכטער ערשטערען ווירד, וואס פּאַר
פּאַרמאַרען טיפּעט אים אנטרואווען אב-
נעדרטע אונד אונד הויז געלאנגען. דער ג א ר
ה א מ ט ע ר , דען קלאנגע מאנטיא ווירד
ב ע ל א ק א י א ס ה פּאַרמאַרען ווירד.

מערקען, דאס דיי נאָרהאַמפּער ערשט פּאַר ווענ-
ען מאנטען ווענען בעלידיג אנטרואווען ווירד
דען רעכטענע דערענעבן פּאַרמאַרען פּאַרמאַרען
ווארטע אונד אב דער רעכטענע פּאַרמאַרען מא-
נטיא ווענען בעלידיג נאָרהאַמפּערס פּאַרמאַר-
עריילען ווירד, ווע מאנ דאס וויסנדיגע? - זענען
דיא איינעלעכע דעם אנטרואווען אנטאַ
ווארטע האט בארון וועלכעס זין ווארט דעהאַ-
בען אונד ער האמט ערשט. דיא אונד ווארט איינע
נעלעכערע ווארטען ווארטע.

ע נ ס ד ע ק ע ר ד ע ס ק א נ ג א ג ע ב י ע
מ ט ע (2) אין דען אנטרואווען, וועלכע וויר אין דען
"נאנטען ניכטער" אינזערעס בלאמטעס ווארט דען
"קאַנאַ מאמט" פּאַרמאַרען ערשטער, אב איר
דיא מאמטע פּאַרמאַרען ווארטע, דאס אין מהוילדעס פּאַר-
הער ניכט בעמטעטען, אין אונזערען מאנען אבער
צו איינער זא ראַסען בערווען העראנעוואכטענע
קאַנאַ-געביעטעס פּאַר פּאַרמאַרען פּאַרמאַרען פּאַר-
מאנע ווענען אטראווען געבעטע ווארטען אונד יע-
נער מהויל נאמליך דער אין דער נאגע דער מי-
דע דען קאַנאַ מאמטעס ווענען. (אונטער מינעוונג
ווירד זענען מהויל דעם שטראמעס פּאַרמאַרען,
דער זיך אונד ערשטער ערשטער) אויס דיא פּאַרמאַ-
נעווען דעם שטראמעס דען נאמען קאַנאַ ביילעכען,
דאריבער ניכט אונד אין האַלאַנדישער געלעכע-
טע אין איינע ערשט פּאַר ווענען מאנען ערשטע
זענעס בוכע אפּפּאַרמאַרען, אין וועלכעס ער זיך איר
נאכטענדיגען בעשטערען, דאס דיא פּאַרמאַרען
מיט אונזערע אנטפּערען אויף דעם 4-טען דעווען,
(ווען אונזערען ליטאוויען דאס 4-טען דעווען)
פּאַרמאַרען און פּאַרמאַרען ווירד, אבער דיא ערשטע
ענטפּערענע דעם שטראמעס אונד דען ארשטערע
דעם נאמען קאַנאַ לעבעט דער ערוואהנטע
נעלעכערע פּאַרמאַרען האכטע בערווענען דעם
דיא וויר אים ערשטע אונטערלעכע פּאַר איינע
ערשט צו האלטען נעביעסע ווארטע, זענען ער זיך ניכט
אונטערלעכע אויף דעם נעביעסע אונד ערשטע הארט
שריפטען בערווען מאמען. אין דער מיטע דעם
נישטענע אונטער ווארטען ערשטע, און ערשטע
דער האַלאַנדישער שריפטלעכער, לעבעט
אין ליטאוויען, דער היינטערע פּאַר-
מאנטען אויף ווען אונטער קאַנאַ דיע-
זען האט זיך אים פּאַרמאַרען פּאַרמאַרען
צום כריסטענטימס בעקעהרט. אין ווענען זענען
שטודיען קאָנאַ מיט בעוואַרען איינע דיא
"געהער" (וייסגעשאפע דער שפּאַהאַרמ אונד
דיא קאַנאַ דעם נעביעסע אונד פּאַרמאַרען) ער האט
זיך אויף דעווען נעביעסע און אַסע קענטנעסע

ערוואַרבען, דאס איר קאַנאַ אַלאַנז V צום אדמ-
ראל ערנאַנטע, אים זאכער ווארטע ער מיט
דעם בערווענען אסטאַנאַטען מאנטיא באהיים
אויס דייטלאנד בעקאַנטע, וועלכער עבענפּאַלעס
אין ארטיג ווענען דעם ערשטען מאנטיא דיא קאַנאַ-
שאפט געשאלטעטע זיך באלד צור איינזען
פּאַרמאַרען, נאך דעם מאדע דעם קאַנאַ אַלאַנז
קאַנאַ קאַנאַ יאָהאן II, אויף דען טראָן פּאַרמאַ-
נאל אונד געווענעטע קאַנאַ מיט פּאַרמאַ-
טער דער ליטווישע דעם ארטיג האט קאָנאַ ווייט
ענטפּערענען אינזעלן אים נייע לאַנדער צו ענטפּער-
קען, דעווען עקספּערדירן ווארטע אויך מאַרמין
באַהיים געענעמילט, קאַנאַ פּאַרמאַרען זיך ארבעט,
דאס ער מיט זענען נעלעכערען "גוי" ווייטער צו-
זאממען זיין ווערדע, ער נאַנטע איר נאמליך
שעריצע איםטער: "מיין לעבעט גוי" נאך פּאַר-
לען געמאכטען ענטפּערענען קאַנאַ קאַנאַ איי-
נעם אַרטיג, וואו דיא שווארצע מענשען פאַנדען,
קאַנאַ אונד באהיים וואיסטען זיך ביא רעדען ליי-
טען באלד בעלעכט צו מאכען, איר קאַנאַ ווארט
זען נאמליך מיט איינע בעמאכטען קאַנאַ קאַנאַ איי-
ראדע אין איינע קריגע פּאַרמאַרען קאַנאַ ניכט
דעם קאַנאַ מיט זענען ליטווישע די דילעט, אונד בראי-
טע דען פּאַרמאַרען פּאַרמאַרען פּאַרמאַרען
ביא, קאַנאַ אונד באהיים ווארטען דעם קאַנאַ אונד
דעסען פּאַרמאַרען מיט זענען צייען דער האַכט-
טען דאנטיג און עמאַנען, באהיים ווארטען
אונטער דעם נאמען "גוי" נאַנטע איר זא דעווען
קאַנאַ איםטער "גוי" נאַנטע איר זא דעווען
ווארט ניכט דייטליך איםטער ענטפּערענען קאַנאַ.
דער נעביעסע קאַנאַ אונד זיך פּאַרמאַרען צום
באַמטענע אונד אבער אונד האבען איר לאנד
אונד פּאַרמאַרען ארטיג דעם ענטפּערענען מיט דעם
נאמען "קאַנאַ" בעמאכט צום צייען דער דאנט-
פּאַרמאַרען פּאַרמאַרען אונד זיך פּאַרמאַרען.
דען פּאַרמאַרען קאַנאַ אונד באהיים ערשטען זיך בע-
שענע נאך פּאַרמאַרען צור אונד בעמאכטען
אונטער לאנדליכע פּאַרמאַרען פּאַרמאַרען דעם
פּאַרמאַרען ענטפּערענען לאנדעס, פּאַרמאַרען
זענען האבען זיך דאַמאל אין קאַנאַ אונטער
נעמאכט אונד א בערווענען, דאס דיא מיט דער
צייט דיא איינעלעכע בעהעררשטען, שאפטע
ענטפּערענען זיך דיא נעביעסע אונד פּאַרמאַרען דיא
פּאַרמאַרען אים דעם לאנדער, טאַרעטען פּאַרמאַ-
פּאַרמאַרען אונד טאַרעטען פּאַרמאַרען פּאַרמאַרען
דער צו אונטער אַלטען נאַטענענעסע צירוק.
זא דאס אַרטיג נעביעסע קין איינע זענען אונטער
טעדר עקספּערדירן, דאס לאנד אבער אונד דער
פּאַרמאַרען נאך ביז אויף דען דייטשען טאַ-
"ק א נ א י".

ער בעשיפען אויסער דען צוואַרען בעמאנען זיך אבער
אויף פּאַרמאַרען ווען נענען.
דיא נעשיפען עס, ווארטען איינע פּאַרמאַרען דעם פּאַר-
מאַרען אונד נעביעסע פּאַרמאַרען, דער איינע אונד קאַנאַ-
דעליף אויף אַמפּאַהאַלישע האַכטע מיט אַמפּאַהאַלישע-
וועלכען צו דען ליכטערען צו בעקעהרען פּאַרמאַרען
האַכטע, אונד נון איינער דער אונטערענטען פּאַרמאַרען
סטימאנע נעוואַרדען ווארט, זיך נענען דיא אונד פּאַרמאַרען
שטענערען איינע קליינען טאַרע אבער איינע איינע
דער נעוואַרדען לערהאַצען אויסטראַק, דאס פּאַרמאַרען
ווארט בערווענען זיך גענעל פּאַרמאַרען צו מינע עס
נעשיפען אין אונטערלעכע מורדען, דאס שאן אויף אונד
דיא צום נעשיפיט ווארטע, אונד אַמפּאַהאַלישע אויף
מערוואס נעמאכט פּאַרמאַרען נאך דער אונטער דעווען ווארט-
דע אונד זאפּאַרע אונטענאט.
"אַמפּאַהאַלישע, סטימאנע" שפּאַר אַמפּאַהאַלישע ערשט,
"אויף קענען זייע אונטער אונד זייען ווערשיפּען פּאַר
זאכטע אונד ווייט, וואו זען זייען ניכטע דער געלעכע אים
אַללע אונטערען צו זיין זיך איינעלעכע, פּאַרמאַרען אונד
זייערע אונד אבער ווארטען, עס ווירד דער נעשיפען,
דאס זיין איינעס הויז פּאַרמאַרען אַמפּאַהאַלישע אונד ווענען
איינעלעכע פּאַרמאַרען ווייט, ווערדען אונד זייען
טאַכטע, דיא דאך זענען טרויער האבען אום דען טאַך
אונטער טשטע, זיך אין פּאַרמאַרען ווענען אונד
פּאַרמאַרען איבער דעם סטימאנע הייליכענע אונטער אונד
נענען זענען".
"פּאַרמאַרען פּאַרמאַרען")

ווארט ער טיפּ דעמאָר אן, דעווען צו אַללעזער, וויא עס
דער פּאַרמאַרען באוור בען צוריק דע קייטאנען שאן
פּאַרמאַרען.
דיא אונד דיא אונטער אונד איינעלעכע לאנדער דער
היינטערענע דעווען יאונטער איינעלעכע געשיפטליכען דיא-
טאַט, אים דיא ער איינעסע זיך צו דאנען בעמאנען.
ד ע ר א ו י פ ר ה ר
דער ערשטע ווילדעסע ווייט דער בעמאנען ווארט
פּאַרמאַרען דער ווירדערשפּירן דער ראַכנען בעמאנען זיך
לויט צו רענען; דאס ראַכנען איינעלעכע האכטע אום נעווי-
טען דיאן, פּאַרמאַרען צו טרעפען אונד אַמפּאַהאַלישען
צו נעשען אים דאס אויסטראַקענע פּאַרמאַרען נעשיפּע צו
דאַמפּען.
דאך אונד נעביעסע טיפּע וואכט, אים דער פּאַר
נאַטיאָא ביז יאָר אונד פּאַרמאַרען איינעלעכע אונטער
וער אונטערנענען ראַכנען אונטערשטענען באנ-
טער רחום נענען סאַמפּאַרי ענוו פּאַר יערטאלישע אין
סטימאנא אַמפּאַהאַלישע דער נאכטען פּאַרמאַרען ווארטע אונד
דיאן צום האכטע קליינען מיט דעם צוואַסען, דאס ווען
דען בערינער סאַמפּאַרי ענוו טאַרע, ניכט נון
אַלדער דער געווען ליטווישער ווארטען אויף נאכטען
זענען ווארטען ווענען צווישען לעכטע פּאַרמאַרען זיין
קאַנאַ -
אַרזאן דע לא סאַט, דער יע טיפּע סאַמפּאַרישע דעם
סטימאנער ראַכנען איינעלעכע ווארטע זיך צווישער אבער
דען אויסטראַקען נאכטענע, רחום פּאַרמאַרען האמטע
לייט דען סאַמפּאַרישע און נאכטען פּאַרמאַרען פּאַרמאַרען

מארימץ יאקא אונד ביה אנדערען אבנער-דענדען
שוימעט נעטהאן האבען, אז האט דאס זאכע איהרע
שוינדיגקייט, דען צווייטליא ווען ווער דער
רויכטמאן נישט אבערקעגען.

אך: דאס איז נאר נישט נאטורליך, ענדע
אבנערדעקען, וועלכע פיר זאך אירע איינער-
מען, זאללען אויך נאך נישט פאן איינער פערטרי-
מונג דער ארטהאדאקסען אדער נעאלאגען שרע-
כען, זא וואללען ריין פאן דעם שטאנדפונקטע אויב
נעקען, דאס עס איינע שרייענדע אנגלייבדיג אים,
ווען דא זעכטמאל בלונדער שטיינער ווערן
אלס קאנפטיסאן דורך איינע פערזאן פערטרימען.
ווארבער דאס דרויטמאל מיליאנען פיא-
מעטמאמען זעהן אדער צוואלף פערטרימען הא-
בען וואללען.

באָרן: דאס זאכע איז נישט אינאויספהראכט
זא פילע אבער איז נעיסט, דאס עס הארצע
קאמפפע קאסטען ווערן, דען פאראגאפען אויך איר
זינער נענטערמאנען פאסטונג (פערטרימען דער
ווישען מאקפטיסאן דורך איינע ראכניער אדער
פארשטעהער) ווערענדיגנען.

מ ס א ב א ל מ ש
צור טאנענע שיכטע

ב א ר ט ה ו מ א י ז מ נ ע פ א ל ל ען
אבער נישט אין דאס האנדע דער ענגלאנדער, זאך
דען אין דאס האנדע דעם מאדערן - דיעזען אי-
בעראשנערע נאכריכט איז פיר ענגלאנד אין אים
זא שווערערע שלאג. דאס דיא בלוטיגע וועגן
כע דאס עקספעדיצאן וואללעט אין דען לעטצטען
מאנען ערדינגען האט, איינע נאנץ אנדערן אויב-
מאנג ערווארמען ליעס, יעדערמאן וואר נאמליך
דער אנויסט, אונד אויך ווער האבען דערנעבן
ערסט אין אינזערען יינעסען נוממער אויסדרוק
צורליעקען, דאס נאכדעם צווישען דער עקספעד-
צאן אונד באהאנדען דאס פערבינדונג ערעקטעלט
אז, וואללען אין קורצע צייט הער דער א-
וויכטיגען פאסונג ווערדען ווערן, עס איז אלאו
לייכט בערדייפליך, דאס דיא ערווארמעט נאכריכט
דער ענגלאנד איינע ערעקטעטערנער וויכטיגע
הערצוגעלישען האט. אין דער היינטיגער דעג-
זעלבען קאנן נישט נעצווייפלעט ווערען, דען זא
שאמט פאן וואללען דעם וועלכען עס איז, ווען
דיעסבעצולאנג דעמפעט אין קרוינעסמיטעל-
רויס אין לאנדאן לייכטע דאס וואס פאליט-
וואלן עררייכטע אום 28-טען באהאנדען דא פאנ-
ער אבער דיא עקסטונג בערייטע אום 6-טען
א פועטעטע, וואלן ווארדע פאן ביידען ניל-
בערען פאס פניגע העפטע אנגעשאסען, ער

פ א ל ל י ע ט א ין

דיא אפפער דער קאבאלא.
היסטארישער ראקאן אויס דעם 17-טען יארהונדערט.
(168 טען פארשטעטונג)

צו איזערע נישט ערינגען אבערהיינט פאכעט טי-
הומאד דיא פאפארארען, דאס אויך עירווא אונד שטיללען
ווערעוואללען נעקען מיראם הונד, איינע ליינע אכטינג
דערען בינדען זאך ווערענליך קלאר צו מאכען נעוויס
האפטען בינדען ווערען דאך דאס דיא אריינשטינגען
נעראקען דיאמט פערצוואלונגן: דער נאכט איינאכט
האכע און זיינע נעלעכטען אכטמאל צוויי דיעזען-
מאלן אלס דיא איינע אים בעשטימטע דורך הייליגע
וואנדער צוגעפירטע.
אינצווישען קאנגעט עס ביה מיראם שליוויש
ניכט פעהלען, דאס זא נאר וואל דיא קאלטע ווארנאם,
וועלכע דיא איהר נאמעשטענערען וונגען וויילזכענע-
מחלען נעקען זא עפשאנדען, זא אלס א בעשטימען,
מיש וועלכען איינפרינגט אכטמאל מיראם פעהל-
דעלשען אלס זא בערזיעס, דאס אכטמאלס פיררען
ליעבע פיר מיראסאה, פאן דער זא נאך נישט נעוואס
האט קרוינעטען ערלישען וואר: דא ערשטען ווערען
זכ איהר, אונד זא פונגן דיא זא מושטער דיא
פאן איהר זא וויסנעליכעטען ווערענען צו פירשטען פעהל-
לייכט שאן צו האפטען זא זא וואל איין, דאס זא הייר
אין שווערעם פיעלע האכע אלס אין יעוואלעם, איינ-
דעם איהר הייר בערענדערען קראפטע נענוואישטענערען.

טראט מיט זיינע שילפטע דען רעכען און דיא
אבער דורך דאס שרעקליכע מאנאפאליזירע זא בע-
שאדיגט ווארדען, דאס זא א ו נ ע ר ג ע צ א
נ ע ז י ז ג ד . זא מאנשאפט רעספעטע און איין
דיא אינזעלן בראט הוים א י ז מ נ ע מ א ג י ע
פ א ר ה ע ר ד ו ר כ פ ע ר ר א ט ה א ין דיא
ה א נ ד ע ד ע ס מ א ה ד י נ ע פ א ל ל ע י ז י
ו ו א ס מ י ש נ ע נ ע ר א ל נ ע ר א ד א נ ג י
ש ע ה ען א י ז מ א י נ ב ע ק א נ ג ט .

דיא סטערעני-סעקטע

אינאונט האבען ווער אינזערע ווארענדע
שוימעט ערהאבען, אומאנסט שטיללען ווער ערסט
פאר דירא וואכען מיט, דאס סטערעני אים נעהי-
מען איינע יודישע סעקטע בילדעט ווער נאנטען
נאמען, ווער לעפערסטען דאמען, אונד פארדערטען
דיא סאנטענדערען פערזאנען ווערערהאלטן איין.
נאך ביה צווישען גענער דיעזען נעוויסענשאפטען
אלטען פערפיהרער איינעווישטיגע, בעפאר נאך נרא-
סערעס אינזעלן ענטשטעהט: עס וואר שוללעס איי-
זאנסט, מאן אנטעט מיר און דיא אין שווארצענער,
סטערעני קאנן וויימע נישט מער טהון א. ה. ה.
נון דען, זא הארעט, וואס און איין וויימע צו ער-
צאהלען האבען: אום 3-טען דיעזעס 3 איהר נאכמיט-
מאנס ווער סטערעני אונד זיינע ערשטיגע 108 פער-
זאנען אים וואלען דער 8-טען קלאסער דעם עוואג-
נעלישען נעוואויסען אין דער באקער-נאסעט דיא
קאנשטיטואירונג דער סעקטע
א ו י מ ש פ ר ע כ ע ק , ד א ו נ י י ע ין ג ל י
ב ע נ ס א ר ט ו ק ע ל פ ע ס ש מ ע ל ל ע י ז
א ו נ ד ר א ש ט א מ ט ען ד ע ר ג י י ז
ג ע י י ע ב ע ש מ י מ ס ען . דיא סעקטע
וואללעט אויך דיעזע פערזאמלונג בעהיהאלטען,
אייר ערסט דאן אפגעשליך אויפגעציען ווען
זא פאן טרעפארט שאן בעשטאנען זיין ווער,
איזען ווארדען ערדאך דיא זאכע פאן איינער פערזאן
פערזאמלען, זא דערען פערזאמלונג ווערענען קיין
צווייפלע ערעארויטען, אויפגענעט ווער ווער אויך
אים בעוויסען איינעם געשרייענען אויפדעם אין
וועלכעם סטערעני דיא סטיללענדער דער סעקטע
אויפפארדערט, דער הייליגע זאכע מיט איינער צו
דייענען, אונד זע דער אום פרינגעטען טאנע אכע-
האלטענערען איינעווינג דעם נאכטען ווערקעס דער
ווישען נעפאריס צו ערשיינען, נעמאנדיגען אבער
מיטגעגעבען, דער זאך גענעריש פעהרלאלטען
קאנגעט.

זא וועקען נוך, דאס נישט איין געאררט
האבען: אונד איין אירע אויך יעפעט נישט, ווען
אך בעהייפטע, דאס עס שאן לאנגע איין אונטליך
דעם ווערענעטען אים דאס ווער און נעפארד

זא לאנגע נישט גלייכען, ביה דא אונס נישט אויף
דיא פיינער ברענעט. דיא האפטען ווארדליך ווערען
קאנשטיטואירענדע פערזאמלונג איינער אנצאהל
אירערע נעמלעדיגמיליאנען, דיא זא פאר איר-
טהום אונד פעהרהונג צו בעוואהרען פעהר-
שעליכטעט זעה. פעהרדיקען קאנגען, ווען
זא איין איין וועג, שווארצענער געוועזען
ווארען.

האפטענליך אבער איז אויך יעפעט נאך צום
איינשרייטען נישט צו שפאט, אונד דאס זא דיעם
דיעסמאל נישט אינטערלאסען ווערען, דאס איז
פיינע איינע אבערציינגונג.

פערשיעדענע ניאנדישען.

י ס מ מ א ר ק א ו נ ד ד א י י ר ע ין
צום צוועקען דער בעשאפענו איינעם נאציאנאלי-
געשענקעס פיר דען 70-טען נעברסטמאל דעם
פירסטען ביסמארק שפענדערען דער יודישע באנדע
בלייבנדיגען אין בערלין 150-טענער מארק, דער
באנדע מענרעלסזאנען 100-טענער זמארק, ווער
פערזיינען הייר איין אונדערען ליטאמישקעל פאס
2-טען דיעזעס.)
ד ר א ה ע ב ר א א י ש ע ל י מ ע ר א
מ ו ר ד האט איינע שווערען פערלוסט ערליסטען.
פ ר י ב ס מ א ל ע נ ס ק י , דער נראפעט אונד
פרינציפאלישע העבראישע דיכטער דער געגענט
ווארט, איז אום 1-טען דעם אום אלטער 48 יאר.
דען אים בארע מעראן געשאריבען, סמאלענסקי
וואר איין געבאיינער רוסין, לעכטע אבער זייט
20 יאר רען אין ווען, זא ער דיא אויפגעציענעטע
העבראישע מאגאזשטישט "השחר" רעדיאטע,
ווען דראשען העבראישער ראמאן התעיה בדרבי
החיים איז אין מעהרערע וועלשפראכען איבער-
געציעט, סמאלענסקי האט אויך צאהלריכע וויסנע-
שאפטליכע שריפטען צוריקגעלאסען, דיא זיינען
נאמען אויך דעם געבעטע דען העבראישען איי-
מערזאנד אינשטיבלליך מאכען.

ד ע ר ג ע ז ע ט צ ע נ מ ו ו א ו ר פ
א י ב ר דיא רעפארם דעם אבער-
הווייטען (10-טען יאר אום 10-טען דיעזעס אים אכע-
אידענטעטיקע ווער פערזאמלונג געלאנגען, עס
ווער דאס איינע דער הייפטעסטע אונד פרינציפאלי-
ליך אויך לאנגסטען ערשאפטען ווערען, דיא זייט
דער ווערערהייט פרינציפאל דער פערשאפטונג אין אים
נאר אויב ערלייט אבנערלאלטען ווארדען, דיא
בערעפעהנדע געזעצענעווארף איז נאמליך,
ווען ווער דאס שאן אפט ערפארטנעראבען האבען,
דער וויכטיגסטע אונד בערענדיגסטע שריטע דען
קאלאסאן פאס זייט יוניער 10 יאר רענערינג

צו יערוואלע אונד האכע אים בונדע ווענען דאך
ווייט דען ראמאן קאסטען וואללען, ער פירלעס זיך
אויף דען נאכט יאקאב אונד דעסטען וואנרע צו ווינען
ניכטען, שווישט אונד לערשט נור, אונד - האט עבען
זא ווענען, אלס פרייער, דען דיא טראט לאז נישט אין
זיינע באראקער.
ווען אלטעסטער ביהודע יאקאב וואר האנגען מיט
ערצוגענעווענטווישען בעשאפטען ער שילפט זיינע
וואפגען אונד וואר אונטער דען יונגען מאלנען סאנ-
שאפט צום קרוינענדיגעס, אים ניגן אלטעס צו לאנגאם,
צו פאנגען ער ערוויינעטע אים שיללען אכטמאל
שווייטע איז געלערהאקטיש, אונד האפט זיך ליעבער
היינט אלס מאקנען אין דעם בעווישן פאן ספראדע פאר
אונד יונגען קרוינעטען נעקען דיא פירקען פאנגען -
קאכאן איין מאן אין דען האהען פערדינענדיג יארהען,
בעזעלעשען איהן דאך דער ווילדע פיערטיאסער איינעם
צוואנציגיארהען זינגלונג.

עליאש שיללענע נאטור פאכאפער, אונד איינריי-
שען דעם נאך אונגעבליבען שפאכעס, בערעכענעט מיט
קויפמאנאלישע נישט איינליפע אונד אויסנאכען, אונד
שטעללעט זיינע שיללען סימבאליזירענען בעשאפטונג
אבער מיראם נאנצן אונד ערשטיכט אונד אבער סא-
מאליס גלייכעליכעטען אין ערענדיגונגען פאסטען אין.
אויך אים ענטנעט נישט, ווען דער אדם איינאכט בען עליאש
נאשאנן בענאשען אונד מיראם צוואסען איין זעה נערהיים
נעפארשענע דרויטעראשפט בילדען מאכען אונד עס אר-
גריפען אויך, דאס ער דאמיאנא נישט צו האפטע נעצאנען